

ЖИВОПИС СА ЦРКВИНЕ „ПЕТКОВИЦА“ КОД СТРАГАРА

1. Црквине, код Страгара, Исусе Христос, у ниши на источном зиду припрате, изнад улаза у наос, друга половина XIII века
1. »Petkovica« près de Stragari, Jésus Christ, dans la niche du mur oriental du narthex, au-dessus de l'entrée dans le naos, seconde moitié du XIII siècle

На рушевинама цркве зв. „Петковице“, код Страгара, очувала су се два слоја живописа, у незнатним и избледелим фрагментима.

Од старијег преостало је само монументално попрсје Исуса Христа, у ниши источног зида припрате, изнад улаза у наос. Иако тешко оштећено, ово попрсје је задржало своје изразите ликовне квалитете. Оно је дело једног од бољих наших средњовековних зографа. Светло виолетна и лазурно плава Христова одежа, исликана је виртуозно у лаким потезима. Лик Христов, ретко племенитог цртежа, сугестивног израза, дат је у смиреној океркестењастој моде-

лацији без тежње да се постигну пластични облици. Ликовне вредности овог попрсја, изгледа, да су најсродније сопоћанском попрсју Исуса Христа, у ниши западног зида наоса, изнад улаза у припрату. Има се чак утисак да је попрсје Христа из Петковице знатно већег уметничког домета од сопоћанског. Палеографска обележја у исписаном натпису на отворној књизи коју Христос држи у левој руци блиска су нашим средњовековним натписима из XII и XIII века.

Судећи по општем утиску, колориту, монументалној ликовној концепцији и палеографским обележјима са натписа, попрсје Исуса Христа у Петковици, изгледа, да би, највероватније, потицало из друге половине XIII века.

Од млађег слоја преостао је део велике композиције Успења, на западном зиду наоса, и делови Деисуса, појединачних фигура светитеља, у приземној зони и појединих композиција из Христовог живота(?), изнад појединачних фигура, на источном зиду припрате (сл. 2).

2. Црквине, код Страгара, делови млађег слоја фреска, на источном зиду припрате, прва половина XIV века
2. »Petkovica«, près de Stragari, partie de la couche plus récente couche des fresques, sur le mur oriental du narthex, première moitié du XIVème siècle

3. Црквине код Страгара Успење, на западном зиду наоса, детаљ, прва половина XIV века
3. »Petkovica«, près de Stragari, l'Ascension, sur le mur occidental du naos, détail, première moitié du XIVème siècle

За правилније датовање овог млађег слоја живописа одлучујућа је композиција Успења, односно њени нешто боље очувани ликови апостола, у десном делу сцене (сл. 3 и 4). Они су моделовани у духу класичног сликарства из прве половине XIV века, у коме се посебно негују стилизовани пластични облици. Фине зелене сенке, с благим преливима, као контраст окер осветљеним деловима лица, са ту и тамо једва видљивим белим акцентима, највише упућују на сликарство из доба краља Милутина. Највероватније, да овај млађи слој фресака припада првој половини XIV столећа.

Преостали живопис на рушевинама цркве зв. „Петковице“, иако у незнатним фрагментима сачуван, од посебног је значаја за проучавање уметности у северозападном делу Србије током XIII и XIV века.

Радомир Николић

4. Црквине, код Страгара, ликови апостола из Успења, XIV век

4. »Petkovica«, près de Stragari, figures des apôtres de l'Ascension, XIVème siècle

PEINTURE DES RUINES DE L'EGLISE APPELLE »PETKOVICE« PRES DE STRAGARI

Sur les ruines de l'église appelée »Petkovic«, près de Stragari, deux couches de peinture sont conservées en fragments insignifiants et pâlis.

La couche la plus ancienne, à juger d'après le buste monumental de Jésus Christ, d'une couleur claire inusitée et d'un modelage très raffiné, paraît appartenir au XIIIème siècle.

Les fresques les plus récentes sont un peu mieux conservées. Sur le mur occidental du

naos, il y a l'Ascension, Sur le mur oriental du narthex, dans la zone du rezdechaussée, il y a Deisis et les figures des saints, et audessus d'eux, il y a paraitil, des scènes de la vie de Jésus, Ces fresques sont plus ressemblantes à la peinture d'avant la première moitié du XIVème siècle. On est enclin à croire cela par les figures plastiques des apôtres de l'Ascension, qui sont un peu mieux conservées.

Radomir Nikolić

